31. 7. 2023

ID: 116752

Insolvenční řízení

Ustanovení § 24 odst. 1 zákona č. 191/2020 Sb., jímž se zakazuje provést výkon rozhodnutí prodejem nemovité věci, ve které má povinný místo trvalého pobytu, nedopadá (nevztahuje se) na rozhodnutí insolvenčního soudu podle § 398 odst. 3 a 6 insolvenčního zákona o vydání majetku insolvenčnímu správci ke zpeněžení.

(Usnesení Nejvyššího soudu České republiky č.j. 29 NSČR 35/2021-B-66 ze dne 26.4.2023)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl v insolvenční věci dlužníka Z. Š., narozeného XY, bytem XY, zastoupeného JUDr. J.N., advokátem, se sídlem v P., vedené u Krajského soudu v Praze pod sp. zn. KSPH 82 INS XY, o schválení oddlužení, o dovolání dlužníka proti usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 2. února 2021, č. j. KSPH 70 INS XY, 4 VSPH XY, tak, že dovolání se odmítá v rozsahu, v němž směřuje proti té části výroku usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 2. února 2021, č. j. KSPH 70 INS XY, 4 VSPH XY, kterou odvolací soud odmítl odvolání dlužníka proti bodu X. výroku usnesení Krajského soudu v Praze ze dne 10. prosince 2020, č. j. KSPH 70 INS XY, ve znění jeho usnesení ze dne 10. května 2021, č. j. KSPH 70 INS XY. Ve zbývající části se dovolání zamítá.

Z odůvodnění:

1. Usnesením ze dne 10. prosince 2020, č. j. KSPH 70 INS XY, ve znění usnesení ze dne 10. května 2021, č. j. KSPH 70 INS XY, Krajský soud v Praze (dále též jen „insolvenční soud“) mimo jiné:

[1] Rozhodl, že dlužník (Z. Š.) je oprávněn podat návrh na povolení oddlužení (bod I. výroku).

[2] Schválil zprávu o přezkumu ze dne 16. října 2020 (bod II. výroku).

[3] Schválil oddlužení dlužníka plněním splátkového kalendáře se zpeněžením majetkové podstaty (bod III. výroku).

[4] Uložil dlužníku, aby insolvenční správkyni vydal ke zpeněžení specifikované nemovité věci (bod VI. písm. c/ ii. výroku).

[5] Vyslovil souhlas s tím, aby insolvenční správkyně prodala mimo dražbu věci uvedené v bodu VI. písm. b/ ii. výroku (bod X. výroku).

2. Vzhledem k tomu, že v záhlaví tohoto rozhodnutí je insolvenční řízení označeno údajem „KSPH 82 INS XY“ a jako součást označení rozhodnutí insolvenčního soudu užívá údaj „KSPH 70 INS XY“, Nejvyšší soud již na tomto místě uvádí, že co do střídání čísel „70“ a „82“ nejde o chyby v psaní, nýbrž o projev skutečnosti, že věc vyřizovaná původně v soudním oddělení č. 70 se nyní vyřizuje v soudním oddělení č. 82.

3. K odvolání dlužníka Vrchní soud v Praze v záhlaví označeným usnesením potvrdil usnesení

insolvenčního soudu v bodu VI. písm. c/ ii. výroku; odvolání proti bodu X. výroku odmítl.

4. Odvolací soud – cituje § 398 a § 412a odst. 1 zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenčního zákona), ve znění účinném od 1. června 2019,
a § 3 odst. 1 a 2, § 9 odst. 3 nařízení vlády č. 189/2019 Sb., o způsobu určení hodnoty obydlí, které dlužník není povinen vydat ke zpeněžení, a dále též § 24 odst. 1 zákona č. 191/2020 Sb., o některých opatřeních ke zmírnění dopadů epidemie koronaviru SARS CoV-2 na osoby účastnící se soudního řízení, poškozené, oběti trestných činů a právnické osoby a o změně insolvenčního zákona a občanského soudního řádu, ve znění pozdějších předpisů– shodně s insolvenčním soudem uzavřel, že dlužník je povinen vydat sporné nemovitosti insolvenční správkyni ke zpeněžení podle § 398 insolvenčního zákona. K argumentaci dlužníka o nesprávném výpočtu hodnoty chráněného obydlí uvedl, že dlužník se mýlí v tom, že při porovnání ceny nemovitosti a hodnoty chráněného obydlí je třeba vycházet z ceny administrativní (ceny určené podle cenového předpisu). Zdůraznil, že zásadně je nutno vycházet z ceny obvyklé a že v dané věci ani cena určená dle cenových předpisů (domu i nemovitostí jako funkčního celku), kterou dlužník ani nerozporoval, převyšuje hodnotu chráněného obydlí. Vyšel přitom ze zjištění, že do majetkové podstaty dlužníka byly sepsány nemovitosti dlužníka v celkové hodnotě 4 700 000 Kč (v obvyklé ceně stanovené znaleckým posudkem) a výpočtem zjištěná hodnota chráněného obydlí činí 2 846 818 Kč. K námitce dlužníka poznamenal, že znalecký posudek, jenž slouží jako podklad pro ocenění majetkové podstaty insolvenčním správcem, nemusí mít náležitosti předvídané § 127a zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu (dále též jen „o. s. ř.“).

5. Odmítnutí odvolání dlužníka proti bodu X. výroku insolvenčního soudu odvolací soud odůvodnil tím, že rozhodnutí, jímž soud uděluje insolvenčnímu správci souhlas se zpeněžením majetkové podstaty prodejem mimo dražbu podle § 289 odst. 1 insolvenčního zákona, je rozhodnutím vydaným při výkonu dohlédací činnosti ve smyslu § 11 insolvenčního zákona.

6. Proti usnesení odvolacího soudu podal dlužník dovolání, jehož přípustnost vymezuje ve smyslu § 237 o. s. ř. argumentem, že napadené rozhodnutí závisí na vyřešení právních otázek, které nebyly v rozhodování Nejvyššího soudu dosud vyřešeny. Namítá, že napadené rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení (dovolací důvod dle § 241a odst. 1 o. s. ř.), a požaduje, aby Nejvyšší soud zrušil rozhodnutí odvolacího soudu a věc mu vrátil k dalšímu řízení, případně je změnil tak, že zruší rozhodnutí insolvenčního soudu v bodu VI. písm. c/ ii. a v bodu X. výroku.

7. Dovolatel předkládá Nejvyššímu soudu k řešení tyto otázky:

[1] Je pro účely výpočtu hodnoty obydlí dlužníka ve smyslu § 398 odst. 6 věty druhé insolvenčního zákona a nařízení vlády č. 189/2019 Sb. samostatný pozemek (zahrada, nezastavěná, „ani z části domem s obydlím dlužníka“) součástí chráněného obydlí dlužníka – fyzické osoby?

[2] Vztahuje se moratorium prodeje nemovitých věcí, kde má dlužník nebo povinný bydliště ve smyslu § 24 odst. 1 zákona č. 191/2020 Sb. ve znění zákona č. 460/2020 Sb. i na zákaz zpeněžení nemovitostí dlužníka – fyzické osoby v insolvenčním řízení?

8. Dovolatel namítá, že odvolací soud nepostavil najisto hodnotu chráněného obydlí dlužníka a zaujal nesprávný názor na způsob jejího zjištění, který je v rozporu jak s § 398 odst. 6 věty druhé insolvenčního zákona, tak i s prováděcím předpisem. Poukazuje na to, že § 3 a § 4 nařízení vlády č. 189/2019 Sb. „nepracují s výrazem jako je obvyklá cena a podobně, ale s termínem hodnota obydlí“. Dovolatel míní, že soudy obou stupňů zaměnily obecnou cenu nemovité věci a hodnotu obydlí. V rámci výhrad vůči znaleckým posudkům dovolatel tvrdí, že jejich vypracování nezadal insolvenční soud a posudek znaleckého ústavu nebyl podepsán, neobsahoval znaleckou doložku podle § 127a o. s. ř. a byl vyhotoven pro účely exekučního řízení.

9. Dovolatel prosazuje názor, že pozemek parc. č. XY neměl být zahrnut do „srovnávací ceny chráněného obydlí“. Uvádí, že jde o zahradu o výměře 539 m² za cenu 451 000 Kč, na níž se nenachází rodinný dům. Přístup do domu je možný i mimo zahradu, neboť dům „téměř sousedí s veřejnou cestou (dotýká se jí na dvou místech)“. Z hlediska zjišťování hodnoty chráněného obydlí zahrada netvoří s domem a jím zastavěným pozemkem funkční celek, a to i proto, že „zahrada není určena k bydlení“.

10. Rozhodnutí odvolacího soudu považuje dovolatel též za nespravedlivé. Jestliže součet přihlášených pohledávek činí cca 910 000 Kč, je dán zřejmý nepoměr mezi prodejem obydlí dlužníka „v pětinásobné ceně, kterou insolvenční správce pokládá za cenu obecnou, a to jen proto, aby se dříve uspokojili věřitelé typu Home Credit apod.“

11. V neposlední řadě dovolatel namítá, že rozhodnutí insolvenčního soudu o vydání nemovitých věcí dlužníka, v nichž má dlužník bydliště, je „neplatné“ z důvodu obcházení zákazu zpeněžovat nemovitost ve smyslu § 24 odst. 1 zákona č. 191/2020 Sb. ve znění zákona č. 460/2020 Sb. V tomto ohledu zdůrazňuje, že postup při zpeněžení v insolvenčním řízení se řídí též předpisy o výkonu rozhodnutí prodejem nemovité věci.

12. Podle dovolatele zpráva pro oddlužení ze dne 15. října 2020 neobsahuje podstatné náležitosti, na jejichž základě lze rozhodnout o vydání nemovité věci insolvenčnímu správci ke zpeněžení. Postrádá zdůvodnění a doložení, že hodnota nemovitosti přesahuje hodnotu určenou podle prováděcího předpisu násobkem částky na zajištění obydlí v dlužníkově bydlišti. Rozdíl mezi administrativní cenou domu č. p. 410 dle posudku z 18. června 2020 (ve výši 2 894 838 Kč) a dodatkem posudku ze 7. října 2020 ve výši 2 846 818 Kč činí 48 020 Kč, což představuje pouze 1,658 %. Nejde tedy o násobek částky ve smyslu § 398 odst. 6 věty druhé insolvenčního zákona. Závěrem dovolatel zmiňuje, že rozhodnutí obou soudů obsahují nepřesnosti a nesprávné údaje. Například pozemek par. č. XY se má nacházet v katastrálním území XY, což neodpovídá výpisu z katastru nemovitostí.

13. Insolvenční správkyně se ve vyjádření k dovolání zcela ztotožňuje se závěry odvolacího soudu. Odmítá tvrzení dovolatele, že v dané věci postupovala nesprávně, jakož i tvrzení, že soupis majetkové podstaty a zpráva pro oddlužení trpí závažnými vadami. Navrhuje, aby Nejvyšší soud dovolání zamítl.

14. Rozhodné znění občanského soudního řádu pro dovolací řízení (v aktuálním znění) se podává z bodu 2., článku II, části první zákona č. 296/2017 Sb., kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony.

15. Dovolatel napadá usnesení odvolacího soudu dovoláním „v celém jeho rozsahu“. Výslovně uvádí, že dovolání podává proti potvrzujícímu výroku usnesení odvolacího soudu, jakož i proti výroku o odmítnutí jeho odvolání proti bodu X. výroku usnesení insolvenčního soudu; Nejvyšší soud se proto nejprve zabýval přípustností podaného dovolání (jež může být přípustné jen podle § 237 o. s. ř.).

16. V rozsahu, v němž dovolání směřuje proti té části výroku usnesení odvolacího soudu, kterou odvolací soud odmítl odvolání dlužníka proti bodu X. výroku usnesení insolvenčního soudu, je Nejvyšší soud bez dalšího odmítl jako objektivně nepřípustné podle § 243c odst. 1 o. s. ř., jelikož přípustnost dovolání proti usnesením, proti nimž je přípustná žaloba pro zmatečnost podle § 229 odst. 4 o. s. ř., vylučuje ustanovení § 238 odst. 1 písm. e/ o. s. ř.

17. Na uvedeném závěru přitom nemůže nic změnit ani nesprávné poučení o přípustnosti dovolání, poskytnuté účastníkům odvolacím soudem v písemném vyhotovení napadeného rozhodnutí. K tomu srov. obdobně usnesení Nejvyššího soudu ze dne 26. září 2001, sp. zn. 29 Odo 62/2001, a ze dne 27. června 2002, sp. zn. 29 Odo 425/2002, uveřejněná pod čísly 73/2001 a 51/2003 Sbírky soudních

rozhodnutí a stanovisek, jakož i důvody nálezu Ústavního soudu ze dne 2. prosince 2008, sp. zn. II. ÚS 323/07, uveřejněného pod číslem 210/2008 Sbírky nálezů a usnesení Ústavního soudu.

18. Dovolání proti té části výroku napadeného rozhodnutí, jíž odvolací soud potvrdil usnesení insolvenčního soudu v bodě VI. výroku ohledně povinnosti dlužníka vydat insolvenční správkyni ke zpeněžení nemovité věci uvedené pod písm. c/, Nejvyšší soud shledává přípustným podle § 237 o. s. ř. (když pro ně neplatí žádné z omezení přípustnosti dovolání podle § 237 o. s. ř., vypočtených v § 238 o. s. ř.) pro posouzení dovolatelem předestřených otázek, které nebyly dovolacím soudem dosud řešeny.

19. Právní posouzení věci je obecně nesprávné, jestliže odvolací soud posoudil věc podle právní normy, jež na zjištěný skutkový stav nedopadá, nebo právní normu, sice správně určenou, nesprávně vyložil, případně ji na daný skutkový stav nesprávně aplikoval.

20. Skutkový stav věci, jak byl zjištěn soudy nižších stupňů, dovoláním nebyl (ani nemohl být) zpochybněn a Nejvyšší soud z něj při dalších úvahách vychází.

21. Pro právní posouzení jsou rozhodná zejména následující zjištění (z nichž vyšly oba soudy a jež se jako obsah insolvenčního spisu promítají i v insolvenčním rejstříku):

[1] Insolvenční řízení na majetek dlužníka bylo zahájeno 15. června 2020, a to na základě insolvenčního návrhu dlužníka spojeného s návrhem na povolení oddlužení.

[2] Usnesením ze dne 16. července 2020, zveřejněným v insolvenčním rejstříku téhož dne, insolvenční soud (mimo jiné) zjistil úpadek dlužníka, povolil řešení úpadku dlužníka oddlužením a ustanovil dlužníku insolvenční správkyni.

[3] Dne 20. října 2020 zveřejnil insolvenční soud v insolvenčním rejstříku (mimo jiné) zprávu insolvenční správkyně pro oddlužení ze dne 15. října 2020, zprávu insolvenční správkyně o přezkumu ze dne 30. září 2020, soupis majetkové podstaty ze dne 15. října 2020, znalecký posudek č. 21331-720/2020 ze dne 18. června 2020, dodatek ke znaleckému posudku ze dne 7. října 2020 a záznam o jednání s dlužníkem ze dne 30. září 2020.

[4] Podle znaleckého posudku ze dne 18. června 2020, který vypracovala Oceňovací a znalecká kancelář s. r. o. pro objednatele JUDr. Karla Urbana, soudního exekutora, činí celková cena dle cenového předpisu 3 435 559 Kč (z toho dům 2 894 838 Kč a pozemky 540 721 Kč) a cena zjištěná porovnávacím způsobem (obvyklá cena) 4 700 000 Kč, kdy nemovitost byla srovnávána se třemi objekty [rodinný dům Slapy, okres Praha-západ, část obce Hrdlička, objekt Slapy na polosamotě a montovaný objekt (chata) Slapy].

[5] V dodatku ke znaleckému posudku ze dne 7. října 2020, jehož objednatelem je insolvenční správkyně dlužníka, Ing. Tomáš Dostál uvedl hodnotu chráněného obydlí ve výši 2 846 818 Kč, s tím, že výpočet provedl na základě součtu statistické hodnoty rodinného domu (1 856 957 Kč) a statistické hodnoty pozemku (495 785 Kč), statistickou hodnotu vynásobil koeficientem růstu cen 1,21 a součin vynásobil koeficientem 1,00 pro dvě osoby (družka a nezletilý syn).

[6] Ve zprávě pro oddlužení insolvenční správkyně uvedla, že nemovitý majetek byl oceněn částkou 4 700 000 Kč (tuto částku uvedla též jako očekávanou výši výtěžku zpeněžení) a hodnota chráněného obydlí podle cenového předpisu činí 2 846 818 Kč. Navrhla schválit oddlužení dlužníka plněním splátkového kalendáře se zpeněžením majetkové podstaty.

22. Z ustanovení § 43 insolvenčního zákona vyplývá, že soudní exekutor pověřený provedením exekuce v řízení, kde je povinným dlužník, poskytne insolvenčnímu správci součinnost podle

odstavce 1 také tak, že na jeho písemnou žádost poskytne insolvenčnímu správci údaje o majetku a závazcích a o jiných zjištěních k hospodářské situaci dlužníka získané v exekučním řízení. Na písemnou žádost vydá nebo zapůjčí insolvenčnímu správci také znalecký posudek vypracovaný k ocenění majetku dlužníka nebo jeho části. Náklady na vypracování znaleckého posudku jsou pohledávkou postavenou na roveň pohledávkám za majetkovou podstatou, jestliže nebyly v exekučním řízení uhrazeny (odstavec 3).

Podle ustanovení § 205 insolvenčního zákona, jestliže insolvenční návrh podal dlužník, náleží do majetkové podstaty majetek, který dlužníkovi patřil k okamžiku, kdy nastaly účinky spojené se zahájením insolvenčního řízení, jakož i majetek, který dlužník nabyl v průběhu insolvenčního řízení (odstavec 1).

Z ustanovení § 398 insolvenčního zákona plyne, že oddlužení lze provést zpeněžením majetkové podstaty nebo plněním splátkového kalendáře se zpeněžením majetkové podstaty (odstavec 1). Při oddlužení plněním splátkového kalendáře se zpeněžením majetkové podstaty je dlužník povinen vydat insolvenčnímu správci majetek náležející do majetkové podstaty ke zpeněžení postupem obdobným podle ustanovení o zpeněžení majetkové podstaty v konkursu a dále do doby podání zprávy o splnění oddlužení měsíčně splácet nezajištěným věřitelům ze svých příjmů částku ve stejném rozsahu, v jakém z nich mohou být při výkonu rozhodnutí nebo při exekuci uspokojeny přednostní pohledávky (odstavec 3). Dlužník není povinen vydat majetek ke zpeněžení podle odstavce 3, vyplývá-li ze zprávy pro oddlužení, že by se zpeněžením tohoto majetku nedosáhlo uspokojení věřitelů. Dlužník také není povinen vydat ke zpeněžení své obydlí, ledaže ze zprávy pro oddlužení vyplývá, že jeho hodnota přesahuje hodnotu určenou podle prováděcího právního předpisu násobkem částky na zajištění obydlí v dlužníkově bydlišti. Není-li dále stanoveno jinak, pro účely zpeněžení podle odstavce 3 do majetkové podstaty nenáleží majetek, který dlužník nabyl v průběhu insolvenčního řízení poté, co nastaly účinky schválení oddlužení. Ustanovení § 409 odst. 4 není dotčeno (odstavec 6).

Podle ustanovení § 398a insolvenčního zákona insolvenční správce ve zprávě pro oddlužení zhodnotí předpokládané plnění věřitelům při realizovaných způsobech oddlužení, odůvodní ocenění položek soupisu a připojí k ní znalecký posudek,
je-li v majetkové podstatě nemovitá věc; navrhuje-li insolvenční správce provést oddlužení plněním splátkového kalendáře se zpeněžením majetkové podstaty, připojí rovněž propočet předpokládaného uspokojení nezajištěných věřitelů a návrh distribučního schématu splátkového kalendáře pro jednotlivé nezajištěné věřitele a vyjádří se také k návrhu dlužníka podle § 398 odst. 4 (odstavec 2).

Podle ustanovení § 1 nařízení vlády č. 189/2019 Sb. jako obydlí dlužníka v insolvenčním řízení, které není povinen vydat ke zpeněžení při oddlužení plněním splátkového kalendáře se zpeněžením majetkové podstaty, může sloužit a/ každá věc užívaná k zajištění bytových potřeb dlužníka a jeho rodiny, zejména dům, jednotka nebo družstevní podíl v bytovém družstvu, nebo b/ část věci užívaná k témuž účelu, jestliže je bytem (odstavec 1). Hodnota dlužníkova obydlí se určí jako výtěžek zpeněžení obydlí, jehož dosažení je výsledkem zpeněžení věci, která slouží jako dlužníkovo obydlí, a tento výsledek insolvenční správce očekává (odstavec 2). Platí, že obydlí se nachází v místě dlužníkova bydliště, v němž se převážně zdržuje (odstavec 3).

Dle ustanovení § 2 nařízení vlády č. 189/2019 Sb. jestliže je stavba, která plní účel obydlí, součástí pozemku nebo práva stavby, považuje se za obydlí tato stavba (odstavec 1). Za součást obydlí se považuje také pozemek nezbytný k řádnému užívání obydlí a tvořící s ním funkční celek; takovým pozemkem může být zejména pozemek, na němž se obydlí nachází, pozemek zajišťující přístup k obydlí a související společně užívaný pozemek, zpravidla pod společným oplocením (odstavec 2).

23. Uvedená ustanovení insolvenčního zákona a nařízení vlády č. 189/2019 Sb. platila v citované

podobě, pro věc rozhodné, v době zahájení insolvenčního řízení vedeného na majetek dlužníka (15. června 2020) a později nedoznala změn.

24. V takto ustaveném skutkovém a právním rámci činí Nejvyšší soud k dovoláním otevřeným právním otázkám následující závěry.

25. Odvolací soud rozhodnutí o povinnosti dovolatele vydat insolvenční správkyni ke zpeněžení předmětné nemovité věci náležející do majetkové podstaty (§ 398 odst. 3 insolvenčního zákona) založil na závěru, že (i) jejich cena určená podle cenových předpisů převyšuje hodnotu chráněného obydlí. Postup, při němž odvolací soud porovnával konkrétní hodnoty nemovitostí, je správný a odpovídá judikatuře Nejvyššího soudu, představované zejména usnesením Nejvyššího soudu ze dne 31. srpna 2021, sen. zn. 29 NSČR 42/2021, uveřejněným pod číslem 93/2022 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek, dále jen „R 93/2022“ (přijatým po vydání napadeného rozhodnutí).

26. V něm Nejvyšší soud formuloval a odůvodnil závěr, že pro rozhodnutí o povinnosti dlužníka (ne)vydat obydlí ke zpeněžení insolvenčnímu správci při oddlužení plněním splátkového kalendáře se zpeněžením majetkové podstaty je rozhodné prosté porovnání hodnoty dlužníkova obydlí (předpokládaného výtěžku zpeněžení tohoto obydlí) a hodnoty obydlí (pro tento účel) stanovené prováděcím právním předpisem. Insolvenční zákon (ani jiné právní předpisy) žádná další kritéria pro uplatnění výjimky z obecné povinnosti dlužníka vydat insolvenčnímu správci ke zpeněžení veškerý svůj majetek při oddlužení plněním splátkového kalendáře se zpeněžením majetkové podstaty neupravuje. Současně ani dle nařízení vlády č. 189/2019 Sb. se nepřihlíží k jiným faktorům než těm, které jsou uvedeny v tomto nařízení.

27. V R 93/2022 Nejvyšší soud též vysvětlil, že z ustanovení § 398 odst. 3 a 6 insolvenčního zákona je zřejmé, že z obecné povinnosti dlužníka vydat veškerý svůj majetek ke zpeněžení při oddlužení plněním splátkového kalendáře se zpeněžením majetkové podstaty existují dvě výjimky. Vedle situace, kdy majetek dlužníka má nízkou hodnotu a jeho zpeněžením by nebylo dosaženo žádného výtěžku použitelného k uspokojení věřitelů, je upravena výjimka v podobě ochrany obydlí dlužníka. Tato výjimka je konstruována tak, že není-li hodnota obydlí dlužníka vyšší, než je hodnota určená prováděcím právním předpisem (nařízením vlády č. 189/2019 Sb.) násobkem částky na zajištění obydlí v dlužníkově bydlišti, toto obydlí nebude zpeněžováno a neposlouží k uspokojení pohledávek věřitelů.

28. Námitky, jejichž prostřednictvím se dovolatel vymezuje proti posudku znaleckého ústavu, který insolvenční správkyně použila jako podklad pro zpracování zprávy pro oddlužení ze dne 15. října 2020, Nejvyšší soud neshledává opodstatněnými.

29. Především je mylná představa dovolatele, že insolvenční správkyně nemohla vycházet z posudku znaleckého ústavu, který byl vyhotoven pro účely exekučního řízení. Dikce výše citovaného ustanovení § 43 odst. 3 věty druhé insolvenčního zákona je jasná a nevzbuzuje žádné pochybnosti o tom, že soudní exekutor pověřený provedením exekuce v řízení, v němž je povinným dlužník, vydá insolvenčnímu správci na jeho žádost znalecký posudek vypracovaný k ocenění majetku dlužníka. Povinnost poskytnout insolvenčnímu správci tuto součinnost byla soudním exekutorům stanovena novelou insolvenčního zákona provedenou zákonem č. 64/2017 Sb. s účinností od 1. července 2017.

30. To, zda při zjišťování ceny nemovitostí dlužníka využije znalecký posudek vyhotovený pro účely exekučního řízení, záleží pouze na úvaze insolvenčního správce. Pro naplnění smyslu ocenění majetku dlužníka je žádoucí, aby insolvenční správce přihlédl zejména k době (datu), ke které byly nemovitosti v posudku pro exekuční řízení oceněny. V dané věci bylo insolvenční řízení na majetek dlužníka zahájeno 15. června 2020 (k insolvenčnímu návrhu dlužníka samotného), znalecký ústav vypracoval posudek dne 18. června 2020 a prohlídka nemovitostí znalcem se uskutečnila 1. června

2020. I s ohledem na tuto skutečnost insolvenční správkyně nepochybila, když jako podklad pro rozhodování o schválení oddlužení a jeho způsobu předložila insolvenčnímu soudu zprávu pro oddlužení, v níž vyšla ze závěrů znaleckého posudku vypracovaného pro potřeby exekučního řízení.

31. Neobstojí ani námitka dovolatele, že posudek znaleckého ústavu neobsahoval znaleckou doložku podle § 127a o. s. ř. Z ustanovení § 398a odst. 2 věty první před středníkem insolvenčního zákona neplyne, že znalecký posudek má (musí) splňovat náležitosti požadované ustanovením § 127a o. s. ř. včetně doložky znalce o tom, že si je vědom následků vědomě nepravdivého znaleckého posudku. Je tomu tak zjevně proto, že nejde o znalecký posudek vyžádaný soudem. K důkazu znaleckým posudkem srov. např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 22. ledna 2014, sp. zn. 26 Cdo 3928/2013, uveřejněný pod číslem 38/2014 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek, nebo rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 22. září 2015, sp. zn. 22 Cdo 2975/2013.

32. K námitce dovolatele, že pozemek parc. č. XY (zahrada) netvoří s domem a stavebním pozemkem funkční celek, Nejvyšší soud především podotýká, že nařízení vlády č. 189/2019 Sb., které je prováděcím právním předpisem, podle něhož se určuje hodnota obydlí dlužníka, vymezuje jako obydlí dlužníka (jež v insolvenčním řízení není povinen vydat ke zpeněžení při oddlužení plněním splátkového kalendáře se zpeněžením majetkové podstaty) každou věc užívanou k zajištění bytových potřeb dlužníka a jeho rodiny, zejména dům, jednotku nebo družstevní podíl v bytovém družstvu, nebo část věci užívané k témuž účelu, jestliže je bytem (srov. § 1 odst. 1). Za součást obydlí se považuje také pozemek nezbytný k řádnému užívání obydlí a tvořící s ním funkční celek; takovým pozemkem může být zejména pozemek, na němž se obydlí nachází, pozemek zajišťující přístup k obydlí a související společně užívaný pozemek, zpravidla pod společným oplocením (srov. § 2 odst. 2). Výčet možností, kdy pozemek tvoří s obydlím funkční celek, je v nařízení vlády č. 189/2019 Sb. příkladmý; není tedy vyloučeno, aby tímto pozemkem byla cesta, zahrada nebo dvůr. Existenci funkčního celku je nutno posuzovat vždy s přihlédnutím k okolnostem konkrétního případu.

33. V projednávané věci se Nejvyšší soud ztotožňuje se závěrem odvolacího soudu, podle něhož pozemek parc. č. XY (zahrada) tvoří s domem a stavebním pozemkem funkční celek. K tomuto závěru odvolací soud dospěl na základě zjištění učiněných ze znaleckého posudku ze dne 18. června 2020. V něm znalecký ústav konstatoval, že pozemky leží v mírném sklonitém terénu, tvoří jednotný funkční celek a jsou přístupné po veřejné zpevněné komunikaci na pozemku parc. č. 833/2 – ostatní plocha, který je ve vlastnictví Obce Slapy (viz část A, bod 5. posudku). Nutno dodat, že odborné hodnocení učinil znalecký ústav po provedeném místním šetření.

34. To, že zahrada není (pojmově ani fakticky) určena k bydlení, není z hlediska zjišťování hodnoty chráněného obydlí podstatné. Pro závěr o naplnění znaků funkčního celku je rozhodné, že zahrada přiléhá ke stavebnímu pozemku (obklopuje jej) a je užívána společně s obydlím a stavebním pozemkem jako pozemkem souvisejícím. Řečené platí v dané věci tím spíše, že stavební pozemek a zahrada jsou pod společným oplocením (viz katastrální mapa jako příloha znaleckého posudku).

35. Jako nedůvodnou hodnotí Nejvyšší soud i námitku dovolatele, že rozhodnutí insolvenčního soudu o vydání jeho nemovitých věcí, je „neplatné“ z důvodu obcházení zákazu zpeněžovat nemovitost ve smyslu § 24 odst. 1 zákona č. 191/2020 Sb. ve znění zákona č. 460/2020 Sb.

36. Dovolatelem odkazované ustanovení § 24 odst. 1 zákona č. 191/2020 Sb., ve znění pozdějších předpisů, stanoví, že do 31. ledna 2021 soud neprovede výkon rozhodnutí prodejem nemovité věci, ve které má povinný místo trvalého pobytu. Jde však o ustanovení obsažené v části první, hlavy páté, zákona č. 191/2020 Sb. upravující zvláštní opatření ve vztahu k výkonu rozhodnutí a exekucím, nikoliv ve vztahu k insolvenčnímu právu.

37. Otázka vzájemného vztahu exekučního řádu a insolvenčního zákona je řešena v ustanovení § 7

insolvenčního zákona (podle kterého lze ustanovení týkající se výkonu rozhodnutí nebo exekuce použít pro insolvenční řízení jen tehdy, jestliže na ně insolvenční zákon odkazuje). Závěr, podle něhož jsou ustanovení exekučního práva přiměřeně uplatnitelná v insolvenčním řízení, jen pokud na ně insolvenční zákon odkáže, Nejvyšší soud vyslovil již (v době před přijetím zákona č. 294/2013 Sb., který s účinností od 1. ledna 2014 změnil insolvenční zákon, včetně textu § 7) v usnesení ze dne 27. června 2013, sen. zn. 29 NSČR 50/2011, uveřejněném pod číslem 97/2013 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek

38. Lze tedy uzavřít, že ustanovení § 24 odst. 1 zákona č. 191/2020 Sb., jímž se zakazuje provést výkon rozhodnutí prodejem nemovité věci, ve které má povinný místo trvalého pobytu, nedopadá (nevztahuje se) na rozhodnutí insolvenčního soudu podle § 398 odst. 3 a 6 insolvenčního zákona o vydání majetku insolvenčnímu správci ke zpeněžení.

39. K výhradě dovolatele, že odvolací soud se nevypořádal se všemi jeho odvolacími argumenty Nejvyšší soud dodává, že z ustanovení § 157 odst. 2 o. s. ř. ani z práva na spravedlivý proces nelze dovozovat povinnost soudů vypořádat se s každou jednotlivou námitkou účastníka řízení. Jak opakovaně vysvětlil Ústavní soud, není porušením práva na spravedlivý proces, jestliže obecné soudy nebudují vlastní závěry na podrobné oponentuře (a vyvracení) jednotlivě vznesených námitek, pakliže proti nim staví vlastní ucelený argumentační systém, který logicky a v právu rozumně vyloží tak, že podpora správnosti jejich závěrů je sama o sobě dostatečná (srov. nález Ústavního soudu ze dne 12. února 2009, sp. zn. III. ÚS 989/08, uveřejněný pod číslem 26/2009 Sbírky nálezů a usnesení Ústavního soudu, nebo usnesení Ústavního soudu ze dne 14. června 2012, sp. zn. III. ÚS 3122/09).

40. Pro úplnost Nejvyšší soud poznamenává, že v rozhodnutí insolvenčního soudu uvedené nesprávné údaje týkající se záměny obce Slapy a katastrálního území byly napraveny opravným usnesením insolvenčního soudu ze dne 10. května 2021.

41. Nejvyšší soud shrnuje, že v situaci, kdy ze skutkových zjištění soudů nižších stupňů plyne, že nemovité věci nebyly předmětem zajištění a že hodnota obydlí dlužníka (ve výši 4 700 000 Kč) byla dle ocenění o statisíce korun vyšší než hodnota (2 846 818 Kč) stanovená prováděcím právním předpisem, soudy postupovaly správně, když uložily dovolateli povinnost vydat obydlí (nemovité věci) ke zpeněžení za účelem uspokojení pohledávek jeho věřitelů dle § 398 odst. 3 a 6 insolvenčního zákona.

42. Jelikož se dovolateli prostřednictvím uplatněného dovolacího důvodu nepodařilo zpochybnit správnost napadeného rozhodnutí, přičemž z obsahu spisu neplynou ani jiné vady, k jejichž existenci Nejvyšší soud u přípustného dovolání přihlíží z úřední povinnosti (§ 242 odst. 3 o. s. ř.), Nejvyšší soud, aniž nařizoval jednání (§ 243a odst. 1 věta první o. s. ř.), dovolání zamítl (§ 243d odst. 1 písm. a/ o. s. ř.).

© EPRAVO.CZ – Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- Odporová žaloba
- Autonomie vůle (exkluzivně pro předplatitele)
- Správní žaloba a trestní rozsudek
- Střídavá péče (exkluzivně pro předplatitele)
- Styk dítěte s rodičem (exkluzivně pro předplatitele)

- Nesprávné poučení
- Nájem bytu
- Nároky pozůstalých (exkluzivně pro předplatitele)
- Odpovědnost státu za újmu (exkluzivně pro předplatitele)
- Promlčení (exkluzivně pro předplatitele)
- Valná hromada (exkluzivně pro předplatitele)